

невих Трансильванських Альпів".

Щодо української колонізації в басейні Верхньої Тиси, - вказує історик, - то вона тут "задержалась до наших часів /в масах на підгір'ю, острівцями на рівнині/, а в Семигороді і на Подунав'ю зникла цілком. На се вплинула неоднаковість колонізаційних обставин...". Коли "на рівнині Дунаю й Тиси з'явилися Угри, полудневі українські осади, затоплені чужою людністю, стали винародовлятися під впливом політичної і всякої иньшої переваги мадярства. Так само загинули слабкі останки української колонізації на Подунав'ю під волоським потоком". Вчений вважав, що тільки "на Карпатському підгір'ю, полишені самі собі, в інтересах для Мадярів місцевостях Русини протягом віків зміцнилися й залюднили сі краї збитом масою".

М.Грушевський торкається питання адміністративного устрою. Він вказує, що сформований в XII ст. поділ Угорщини на комітати або жупи поширився також на території, населені русинами. Уже на початку XIII ст. в документах зустрічаються назви комітатів: Спішський, Шарішський, Земплінський, Березький, Ужанський, Угочанський, але їх кордони ще не були кінцево встановлені. Найпізніше був сформований Марамороський комітат, хоч сама назва Мараморош зустрічається в документах на межі XII і XIII ст. До утворення Марамороського комітату землі по верхній Тисі зачислялися то до Угочанського то до Березького комітатів і тільки в другій чверті XIV ст. остаточно сформувався Марамороський комітат. М.Грушевський відзначав, що важливе значення для духовного розвитку всього Марамороша відігравав монастир св.Михайла в Грушеві.

На другу половину XIX ст. припадає активізація дослідження історичного минулого Марамороша румунськими і угорськими істориками. Значну роль у вивченні історії регіону відіграв науковий симпозиум угорських вчених, який відбувся 1876 р. в Сигеті. У 1889 р. "Угорське історичне товариство" організувало наукову експедицію в Мараморош. Невдовзі побачили світ праці Д.Чанкі, І.Сіладі, Д.Ончула, Ж.Петрова, Л.Негре, Г.Вародія. В роботах названих авторів знайшли відображення такі питання, як виникнення Марамороського комітату, генеалогія марамороських сімей, діяльність князів Богдана і Драгоша - засновників Молдавської держави тощо.

Отже, в першій половині XIX - першій половині XX ст. з'явилися праці українських, румунських і угорських істориків, які поклали початок вивчення соціально-економічного, політичного і культурного розвитку Мараморощини.